

1

100 na 100
Muzyczne dekady
wolności

Program

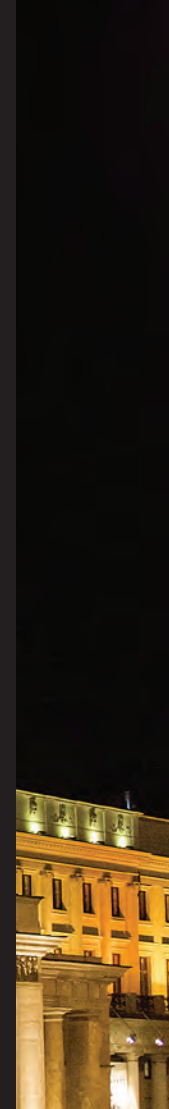

1

PWM
EDITION

11.11
godz. 20:00

Teatr Wielki – Opera Narodowa
pl. Teatralny 1
Warszawa

repertuar		
Henryk Mikołaj Górecki (1933–2010)	Ignacy Jan Paderewski (1860–1941)	Krzysztof Penderecki (*1933)
<i>Beatus vir</i> op. 38*	<i>Koncert fortepianowy a-moll</i> op. 17	<i>Te Deum</i>
	1. Allegro 2. Romanza. Andante 3. Allegro molto vivace	

wykonawcy		
Iwona Hossa (sopran)** Karolina Sikora (mezzosopran) Arnold Rutkowski (tenor) Mariusz Godlewski (baryton)* Tomasz Konieczny (bas-baryton)	Garrick Ohlsson (fortepian) Jacek Kaspszyk (dyrygent) Chór Teatru Wielkiego – Opery Narodowej Orkiestra Teatru Wielkiego – Opery Narodowej	** biogram s. 36
124		125
100 na 100. Muzyczne dekady wolności		Warszawa

Pierwszym utworem w programie kulminacyjnego koncertu, odbywającego się w ramach projektu „100 na 100. Muzyczne dekady wolności” realizowanego przez Polskie Wydawnictwo Muzyczne z okazji stulecia odzyskania przez Polskę niepodległości, jest psalm *Beatus vir* op. 38 na baryton solo, chór mieszany i wielką orkiestrę (1979) Henryka Mikołaja Góreckiego. To utwór o niezwyklej historii. W 1977 roku kardynał Karol Wojtyła złożył u Góreckiego zamówienie na skomponowanie dzieła upamiętniającego 900. rocznicę zamordowania krakowskiego biskupa Stanisława, ogłoszonego świętym w 1253 roku, a w roku 1963 patronem Polski. W 1978 roku kardynał Wojtyła został wyniesiony na tron papieski. Kompozytor zadedykował *Beatus vir* Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II, zaś prawykonanie utworu (pod dyрекcją Góreckiego) miało miejsce 9 czerwca 1979 roku w Krakowie, podczas pierwszej

pielgrzymki polskiego papieża do Ojczyzny. Tekst psalmu *Beatus vir* ma charakter modlitewny i jest oparty na fragmentach z biblijnej *Księgi Psalmów*. Kompozytor buduje utwór na powtórzeniach, zarówno słów i fraz słownych (szczególne wyróżnienie przypada słowu *Domine*, które na początku dzieła pojawia się aż 29 razy), jak i struktur melodycznych i harmoniczných. Melodyka utworu podlega ograniczeniu do charakterystycznych motywów opartych na interwałach sekund, które mają dominujące znaczenie w konstrukcji psalmu Góreckiego. Muzyka tego wielkiego dzieła, nieewolucyjna i ascetyczna w środkach wyrazu, emanuje aurą religijności i kontemplacyjności. Zadziwia pięknem charakterystycznych dla indywidualnego stylu Góreckiego muzycznych kontrastów. Ich przykładem może być odcinek skomponowany do słów *Domine, exaudi orationem meam* (*Panie,*

wysłuchaj modlitwę moją), następujący po otwierającej utwór uroczystej inwokacji na słowie *Domine*. Posępne, ascetyczne, długo trwające współbrzmienia smyczków w niskim rejestrze, dobarwione brzmieniem fortepianu, harf i instrumentów dętych kontrastują z żarliwą modlitwą skierowaną do Boga, przedstawioną poprzez pełen pasji, ozdabiany melizmatami śpiew barytonu, dopełnioną brzmieniem głosów chóralnych. Dzieło posiada trzyczęściową strukturę wewnętrzną zakończoną kodą, z kulminacją wprowadzoną w części środkowej. *Beatus vir* Góreckiego wpisuje się w istniejący we współczesnej muzyce europejskiej nurt *spiritual minimalism*, łączący technikę powtarzania struktur muzycznych z religijnym, duchowym charakterem utworów i statyką formy.

Drugim utworem w programie jest *Koncert fortepianowy a-moll* op. 17 (1888) Ignacego

Jana Paderewskiego, światowej sławy pianisty i wybitnego kompozytora, którego drugą pasją – obok muzyki – była polityka. Paderewski swą działalnością dyplomatyczną znacząco przyczynił się do odzyskania przez Polskę niepodległości, w 1919 roku był sygnatariuszem traktatu wersalskiego, objął także urząd premiera i ministra spraw zagranicznych wyzwolonego kraju. *Koncert fortepianowy a-moll* powstał jednakże wiele lat przed tymi wydarzeniami. To dzieło młodego, zaledwie 28-letniego artysty, ukończone niedługo po przyjętym z wielkim aplauzem recitalu Paderewskiego w Paryżu w Sali Erarda. *Koncert a-moll* jest jednym z najsłynniejszych i najczęściej wykonywanych dzieł Paderewskiego. Wielkim sukcesem było już prawykonanie tego utworu 20 stycznia 1889 roku w Wiedniu przez Annę Jesipową z towarzyszeniem orkiestry pod dyрекcją Hansa Richtera; koncert ten wielokrotnie wykonywał później sam Paderewski, występując w Europie i w Stanach Zjednoczonych, z towarzyszeniem czołowych ówczesnych zespołów orkiestrowych i dyrygentów. Do popularności tego dzieła przyczyniło się zapewne nawiązanie w nim do folkloru – już we wstępie orkiestrowym odnajdziemy stylizowanego kujawiaka. Wprowadzony w partii fortepianu

pierwszy, marszowy temat *Allegra*, z charakterystyczną motywiką opartą na skoku kwarty, cechuje się również ludowym kolorytem. Utrzymana w trójfazowej formie środkowa część wolna – *Romanza. Andante* – emanująca nastrojem pogodnego spokoju, zawiera pełen zadumy, liryczny temat, wprowadzony przez fortepian. Trzecia część koncertu, *Allegro molto vivace*, to porywający, szybki finał w formie ronda, zawierający elementy muzycznego humoru. Temat pojawiający się w refrenie nawiązuje stylistycznie do krakowiaka. Kontrastuje z nim wyrazowo nacechowany powagą brzmienia temat chorału. *Koncert fortepianowy a-moll* Ignacego Jana Paderewskiego rozmachem i śmiałością muzycznych gestów, śpiewnością melodyjnych tematów pasaży fortepianu na tle orkiestry wpisuje się w tradycję wielkich romantycznych koncertów fortepianowych Chopina, Schumanna i Czajkowskiego.

Trzecim prezentowanym utworem jest *Te Deum* (1979–1980) Krzysztofa Pendereckiego. W okresie historycznych przemian w Polsce na przełomie lat 70. i 80. powstało kilka wybitnych dzieł polskich kompozytorów, które stały się swoistym „znakiem czasu”. W okresie tym miał miejsce historyczny wybór polskiego

kardynała na papieża, powstała „Solidarność”, zaś zaledwie kilka lat później kraj wyzwolił się z komunistycznego reżimu. „Na tak ważne świadectwo tego czasu zdobyła się kultura polska tylko w muzyce” – zauważył Andrzej Chłopecki, pisząc o okolicznościach w jakich powstało *Polskie Requiem* Pendereckiego, utwór również z tego okresu. *Te Deum* porównać można z tym słynnym dziełem pod względem siły wyrazu i potęgi muzycznych kulminacji. Krzysztof Penderecki zaczął komponować *Te Deum*, gdy dowiedział się o wyborze Karola Wojtyły na papieża. Utwór został dedykowany Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II, zaś jego prawykonanie – pod batutą kompozytora – zabrzmiało w Asyżu 27 września 1980 roku, a wiele lat później kompozytor przedstawił swe dzieło w obecności Jana Pawła II w Watykanie. W tradycji chrześcijańskiej *Te Deum laudamus* to wczesnośredniowieczny hymn łaciński, którego autorstwo przypisywano św. Ambrożemu i św. Augustynowi (obecnie kwestionuje się ten pogląd, skłaniając się ku autorstwu biskupa Nicetasa z Remezjany). W liturgii katolickiej hymn ten jest do dzisiaj częścią tzw. Liturgii Godzin i śpiewany jest przy wyjątkowych okazjach, jak np. po wyborze papieża czy podczas mszy rezurekcyjnej. Penderecki wykorzystał pełny tekst liturgiczny

Te Deum, jednak – jako centralny punkt dzieła – wprowadził cytat polskiej pieśni powszechnej *Boże coś Polskę*, mającej dla Polaków znaczenie symboliczne. W okresie zaborów była ona jedną z pieśni rywalizujących o miano hymnu narodowego, zaś w czasach „Solidarności” śpiewana była w polskich kościołach ze zmienionym tekstem: *Ojczyznę, Wolność, racz nam wrócić Panie* – i w tej właśnie wersji tekstowej pojawia się w dziele Pendereckiego. *Te Deum* to utwór skomponowany niezwykle kunsztownie, mieniący się przepychem muzycznych środków, bogactwem technik kompozytorskich i różnorodnych barw dźwiękowych. Powstał w okresie, w którym Penderecki inspirował się tradycją muzyki późnoromantycznej. Istotą niezwykle oryginalnego stylu muzycznego Pendereckiego stało się syntetyczne połączenie elementów stylistyki romantycznej ze współczesnym językiem dźwiękowym. W *Te Deum* elementy stylistyki romantyzmu widoczne są w takich aspektach, jak: wykorzystanie określeń wykonawczych ulubionych przez romantyków – *sostenuto*, *espressivo*, *maestoso*, wprowadzenie zarysu formy ABA’ oraz wielkich kulminacji brzmieniowych. Oryginalność stylu wokalnego Pendereckiego polega na łączeniu śpiewnych

partii wokalnych z dysonansową harmoniką o proveniencji sonorystycznej. Partie chóralne w *Te Deum* podzielić można na dwie kategorie. Pierwsza z nich obejmuje melodyjne, kształtowane sylabicznie śpiewy cechujące się szlachetną, liryczną wyrazowością. Do drugiej kategorii należą wyrafinowane melodycznie i kontrapunktycznie partie chóralne, wśród których kompozytor wprowadza zarówno śpiew, jak i recytację. Solowe partie wokalne kształtowane są kunsztownie, z udziałem melizmatyki i techniki kontrapunktycznej. W tradycji muzycznej chrześcijańskiej Europy odnotować można wiele opracowań muzycznych hymnu *Te Deum*, od utworu barokowego kompozytora Marc-Antoine’a Charpentiera, poprzez dzieła Josepha Haydna i Wofganga Amadeusa Mozarta, po kunsztowne opracowania z epoki romantyzmu, na czele z monumentalnym *Te Deum* Antona Brucknera oraz różnorodne w stylistyce utwory kompozytorów XX wieku. *Te Deum* Krzysztofa Pendereckiego, najwybitniejszego współczesnego polskiego kompozytora, przyjęło postać monumentalnej kantaty charakteryzującej się wielością odcieni ekspresji. To dzieło nowatorskie, łączące postsonorystyczny i noworomantyczny język

dźwiękowy, należące do kategorii *musica adhaerens* – muzyki, której piękno wiąże się z zawartą w nim treścią, zaangażowanej w sprawy wielkie, niosącej ważne przesłanie. Potęga brzmienia chóru śpiewającego tekst sławiący Boga oddaje ów wyjątkowy moment w polskiej historii – wyboru polskiego papieża.

Jacek Kaspszyk

Począwszy od sukcesu odniesionego w słynnym Konkursie im. Herberta von Karajana (1977), Jacek Kaspszyk dyryguje najważniejszymi orkiestrami całego świata. Regularnie występuje w Azji, z Chamber Orchestra of Europe odbył tournée po Australii, w Wielkiej Brytanii współpracował z wieloma prestiżowymi orkiestrami, debiutując także na festiwalu BBC Proms. Był dyrektorem muzycznym Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia, dyrektorem artystycznym Filharmonii Wrocławskiej (obecnie Narodowe Forum Muzyki), a także dyrektorem naczelnym i artystycznym Teatru Wielkiego – Opery Narodowej. Z zespołami tego ostatniego odbył szereg podróży artystycznych, z wielkim powodzeniem występując m.in. w Teatrze Bolszoi w Moskwie, Sadler’s Wells Theatre w Londynie oraz na Hong Kong Arts Festival. Jako dyrygent operowy przygotowywał przedstawienia dla tak renomowanych teatrów jak Deutsche Oper am Rhein w Düsseldorfie, Opéra Comique w Paryżu, Kungliga Operan w Sztokholmie, English National Opera, Scottish Opera, Opernhaus w Zurychu, Teatro Colón w Buenos Aires oraz ostatnio w Opernhaus w Norymberdze. Od września 2013 roku pełni funkcję dyrektora artystycznego Filharmonii Narodowej. W 2009 roku artysta wystąpił po raz pierwszy z Marthą Argerich na Międzynarodowym Festiwalu Muzycznym Chopin i jego Europa, co zaowocowało zaproszeniem go do udziału w Martha Argerich Project w Lugano przez kilka kolejnych lat. Wydana przez EMI płyta z rejestracją jego występu w ramach tego przedsięwzięcia dotarła na drugie miejsce listy najpopularniejszych nagrań muzyki klasycznej (Classical Charts). Wraz z Orkiestrą Filharmonii

Narodowej nagrał album z dziełami Wajnerberga (Warner Classics) nominowany do nagrody Fryderyk. Z zespołami Teatru Wielkiego – Opery Narodowej dokonał nagrania *Strasznego dworu* Moniuszki (EMI), które zyskało status Platynowej Płyty, oraz *Króla Rogera* Szymanowskiego (CD Accord) – nominowanego przez „BBC Music Magazine” w kategorii Album Roku. Dyskografia artysty obejmuje także dwa albumy wydane przez Narodowy Instytut Fryderyka Chopina, oba będące rejestracją koncertów w ramach Festiwalu Chopin i jego Europa: *Chopin. Koncert fortepianowy e-moll. Sonata g-moll na fortepian i wiolonczelę* z Marthą Argerich, Mischą Maisky’m i Sinfonią Varsovią oraz *Paderewski, Martucci. Koncerty fortepianowe* w interpretacji Nelsona Goernera z NOSPR i Sinfonią Varsovią. Jest laureatem wielu nagród i wyróżnień, m.in. prestiżowego Medalu Elgara w uznaniu wybitnych interpretacji utworów tego kompozytora, Koryfeusza Muzyki Polskiej, nagrody kulturalnej Wdecha Publiczności w kategorii Człowiek Roku.

Garrick Ohlsson

Zwycięzca VIII Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina (1970) oraz Konkursu im. Busoniego (1966) i Konkursu Pianistycznego w Montrealu (1968). Wpływ na rozwój artysty mieli Claudio Arrau, Olga Barabini, Tom Lishman, Sascha Gorodnitzki, Rosina Lhévinne oraz Irma Wolpe. Przez długi czas uznawany był za jednego z czołowych wykonawców muzyki Chopina, chociaż jego repertuar obejmuje niemal całą literaturę fortepianową (ponad 80 koncertów począwszy od Haydna i Mozarta, po XXI wiek, w tym wiele utworów skomponowanych specjalnie dla niego). Artysta w ostatnim czasie występował m.in. w Filadelfii, Atlancie, Detroit, Dallas, Miami, Toronto, Vancouver, San Francisco, Liverpoolu i Madrycie, a także razem z Orkiestrą Filharmonii Petersburskiej pod dyрекcją Yuria Temirkanova odbył tournée po USA i dał serię recitali w Los Angeles (Walt Disney Concert Hall), Nowym Jorku, Nowym Orleanie, Pradze, a także na Hawajach. Jako zamiłowany kameralista współpracuje m.in. z kwartetami Takács, Emerson oraz Clevelandzkim i Tokijskim. Garrick Ohlsson jest współzałożycielem FOG Trio (razem z wiolonczelistą Michaelem Grebanierem i skrzypaczką Jorją Fleezanis). Występował również z tak legendarnymi artystkami jak Magda Olivero, Jessye Norman i Ewa Podleś. Dokonał wielu nagrań dla wytwórni Arabesque, RCA Victor Red Seal, Angel, BMG, Delos, Hänssler, Nonesuch, Telarc, Hyperion i Virgin Classic. Uznanie krytyki zyskał dziesięciopłytowy album z kompletem sonat Beethovena (Bridge Records), którego część 3. została wyróżniona nagrodą Grammy (2008). W ostatnim czasie pianista nagrał *Poematy* Skriabina, *Tańce czeskie* Smetany,

etiudy Debussy’ego, Bartóka, Prokofiewa (Hyperion), a także płytę *Close Connections* z utworami współczesnymi oraz dwupłytowy album z sonatami Liszta i Skriabina (Bridge Records). Artysta wystąpił w filmie dokumentalnym *The Art of Chopin* (2010), który powstał z okazji obchodów Roku Chopinowskiego. Wśród najnowszych wydawnictw fonograficznych pianisty znajdują się rejestracje na żywo koncertów Brahmsa oraz *II Koncertu fortepianowego* Czajkowskiego (z orkiestrami symfonicznymi Melbourne i Sydney). Garrick Ohlsson regularnie występuje na organizowanym przez Narodowy Instytut Fryderyka Chopina festiwalu Chopin i jego Europa. W 2015 roku był jurorem XVII Konkursu Chopinowskiego w Warszawie.

Karolina Sikora

Mezzosopran. Z wyróżnieniem ukończyła Akademię Muzyczną im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku (klasa śpiewu prof. Ryszarda Minkiewicza) oraz Hochschule für Musik und Theater w Hamburgu (klasa śpiewu prof. Renaty Behle). Była stypendystką Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz prestiżowego programu stypendialnego DAAD (Deutscher Akademischer Austauschdienst) w Niemczech. Brała udział w mistrzowskich kursach wokalnych prowadzonych m.in. przez: Rolanda Panerai, Paula Esswooda, Larissę Gergiewę, Ingrid Kremling, Angelę Denoke, Gerharda Kahrego, Margreet Honig, Richarda Crossa. Jest laureatką IV Międzynarodowego Konkursu Wokalnego im. Ludomira Różyckiego w Gliwicach, VI Międzynarodowego Konkursu Wokalnego dla Młodych Śpiewaków Operowych im. Rimskiego-Korsakowa organizowanego przez Teatr Maryjski w Sankt Petersburgu, XXIII Międzynarodowego Konkursu Operetkowego im. Roberta Stolz w Hamburgu oraz Konkursu Operowego im. Elise Meyer w Hamburgu. Występowała na wielu prestiżowych festiwalach i światowych scenach koncertowych, wykonując szeroki repertuar oratoryjno-kantatowy oraz kameralny. Współpracowała z wieloma tak wybitnymi dyrygentami, jak: Christoph Eschenbach, Andrés Orozco-Estrada, Thomas Hengelbrock, Tadeusz Koźłowski, Łukasz Borowicz, Lothar Koenigs, Wojciech Michniewski, Krzysztof Penderecki, Jerzy Maksymiuk i Andrij Jurkiewicz. W 2006 roku została przyjęta do Studia Operowego przy Teatrze Maryjskim w Sankt Petersburgu. Na scenie operowej (Staatstheater Lüneburg) debiutowała rolą Jasia w operze *Jaś i Małgosia* Humperdincka.

W Theater Forum w Hamburgu wykonywała partię Mère Marie w *Dialogach karmelitanek* Poulenca. Wzięła udział w produkcji scenicznej *Pasji wg św. Jana* Bacha w reżyserii Roberta Wilsona w koprodukcji z Opernhaus Kiel. W ramach Festiwalu Mozartowskiego wystąpiła w Warszawskiej Operze Kameralnej jako Dorabella w *Così fan tutte* Mozarta w reżyserii Marka Weissa. W 2015 roku na scenie Teatru Wielkiego – Opery Narodowej w Warszawie zaśpiewała partię Olgi w *Eugeniuszu Onieginie* Czajkowskiego w reżyserii Mariusza Trelińskiego. Od 2009 roku współpracuje z Operą Białącką. Występowała tam m.in. w spektaklach: *Ariadna na Naxos* R. Straussa, *Czarodziejski flet* i *Così fan tutte* Mozarta, *Eugeniusz Oniegin* Czajkowskiego, *Traviata* Verdiego. Za swoje osiągnięcia artystyczne zdobyła Nagrodę Miasta Gdańsk, Nagrodę Teatralną Miasta Gdańsk oraz Teatralną Nagrodę Muzyczną im. Jana Kiepury dla najlepszej śpiewaczki (2014) za rolę Matki Ubu w *Ubu Rex* Pendereckiego w reżyserii Janusza Wiśniewskiego.

Arnold Rutkowski

Tenor. Urodzony w Łodzi. Jest laureatem polskich i zagranicznych konkursów wokalnych. W swoim dorobku ma m.in. pierwszą nagrodę na Ogólnopolskim Konkursie Wokalnym im. Jana Kiepury, nagrodę CulturArte Prize – Bertita & Guillermo Martinez na Operalia Competition, nagrodę publiczności na Klassik Mania Competition w Wiedniu. W Polsce swój profesjonalny debiut wykonał w 2006 roku. Na arenie międzynarodowej zadebiutował rolą Don Joségó trzy lata później w Teatro Comunale Luciano Pavarotti w Modenie. Od tamtego czasu występował na deskach Teatro Comunale w Ferrarze, Teatro Alighieri w Rawennie, Centro de Bellas Artes Luis A. Ferré w San Juan, Phoenix Opera, Detroit Opera House, Magyar Állami Operaház w Budapeszcie, Teatru Bolszoi w Moskwie, Teatru Michajłowskiego w Sankt Petersburgu, Suomen Kansallisooppera w Helsinkach, Kungliga Operan w Sztokholmie, Opéra de Toulon, Opéra municipal de Marseille, Opéra national de Lyon, Opéra national de Paris, Hessisches Staatstheater Wiesbaden, Deutsche Oper am Rhein w Düsseldorfie, Oper Leipzig, Gewandhaus Leipzig, Staatstheater Stuttgart, Semperoper Dresden, Hamburgische Staatsoper, Staatsoper Unter den Linden w Berlinie, Sydney Opera House, Volksoper Wien, Grand Théâtre de Genève, Opernhaus Zürich, Concertgebouw w Amsterdamie, Gran Teatro Nacional w Limie, Teatru Wielkiego – Opery Narodowej w Warszawie. Gości również na renomowanych festiwalach jak Sziget Festival na Węgrzech czy Festival International d'Art Lyrique d'Aix-en-Provence. Na przestrzeni lat artysta współpracował z wieloma wybitnymi dyrygentami, jak: Pier Giorgio Morandi, Nello Santi, Alain Antinoglu

Tomasz Konieczny

Urodził się w Łodzi. Studiował w tamtejszej Państwowej Wyższej Szkole Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej. Zadebiutował w filmie *Pierścionek z orłem w koronie* Andrzeja Wajdy, potem pracował jako aktor i reżyser. Studiował w Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie, następnie przeniósł się do Drezna, gdzie kontynuował naukę w Hochschule für Musik w klasie prof. Christiana Elssnera. W 1998 roku został zwycięzcą XXXIII Międzynarodowego Konkursu Wokalnego im. Antonina Dvořáka w Karłowych Warach. W 1997 roku zadebiutował jako Figaro w *Weselu Figara* Mozarta w Operze Poznańskiej. Od tego czasu występował w teatrach operowych w Lipsku, St. Gallen, Chemnitz, Mannheim, Monachium, Berlinie, Wiedniu, Düsseldorfie, Pradze, Warszawie i Waszyngtonie, wykonując partie w dziełach R. Straussa, Musorgskiego, Wagnera. W 2011 roku wystąpił w Opéra national de Paris jako Biterolf w *Tannhäuserze* Wagnera. W 2012 roku podczas Salzburger Festspiele zaśpiewał partię Stolziusa w *Żołnierzach* Zimmermanna, w 2014 roku – Komandora w *Don Giovannim* Mozarta, w 2015 roku – Pizarra w *Fidelio* Beethovena, a w 2016 roku – Jowisza w *Miłości Danae* R. Straussa. W tym samym roku był gościem Teatro alla Scala w Mediolanie, gdzie wykonał partię Komandora w *Don Giovannim* Mozarta. W ostatnim czasie zaś z powodzeniem debiutował jako tytułowy Wozzeck w operze Berga na scenie Lyric Opera of Chicago oraz jako Telramund w *Lohengrinie* Wagnera w Dreźnie i Paryżu. Sezon 2017/2018 rozpoczął rolami: Mandryki w *Arbelli* R. Straussa w Toronto, Wotana w *Walkirii* Wagnera w Tuluzie i „Czterech Złych” w *Opowieściach Hoffmanna* Offenbacha w tokijskim Nowym

Teatrze Narodowym. Rok 2018 to dla artysty także występy na Bayreuther Festspiele (debiut pierwszego Polaka), Verbier Festival, a także w monachijskiej Bayerischer Staatsoper, Staatsoper Wien oraz w La Scali i Metropolitan Opera. Dzięki szczególnemu połączeniu barwy głosu i prezencji scenicznej jest rozchwytywanym śpiewakiem koncertowym. Repertuar artysty obejmuje m.in. *Pasję wg św. Mateusza* i *Oratorium na Boże Narodzenie* Bacha, *Mesjasza* Händla, *Eljasza* Mendelssohna, *Requiem* Mozarta, *Requiem* Verdiego, *IX Symfonię* Beethovena, *Requiem* i *Stabat Mater* Dvořáka, *Kosmogonię*, *Pasję wg św. Łukasza* i *Siedem bram Jerozolimy* Pendereckiego oraz *Messa da Requiem* Maciejewskiego. Jego recitale z pieśniami R. Straussa i Rachmaninowa odniosły wielki sukces w Dreźnie i Tokio.

Mariusz Godlewski

Baryton. Absolwent wrocławskiej Akademii Muzycznej w klasie prof. Bogdana Makala. Laureat wielu konkursów, m.in.: Ogólnopolskiego Konkursu Wokalnego im. Franciszki Płatówny we Wrocławiu, Międzyuczelnianego Konkursu Wokalnego w Dusznikach-Zdroju, VI Konkursu Wokalistyki Operowej im. Adama Didura w Bytomiu, słowackiego Międzynarodowego Konkursu Wokalnego im. Imricha Godina oraz rumuńskiego Międzynarodowego Konkursu Wokalnego im. Hariclei Darclee. Był stypendystą Samorządu Wrocławia w Dziedzinie Kultury i Sztuki dla Młodych, Utalentowanych Wrocławian oraz Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W latach 2001–2002 przebywał na stypendium w Wiedniu, gdzie studiował pod kierunkiem prof. Leopolda Spitzera. W 2002 roku zadebiutował w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej tytułową partią w *Peleasie i Melizandzie* Debussy’ego. W 2011 roku śpiewał w prapremierze pieśni Pendereckiego *Powiało na mnie morze snów* pod batutą Walerija Giergijewa. Również na zaproszenie Giergijewa wystąpił pod jego batutą na Festiwalu Białych Nocy w Petersburgu w 2011 roku. W 2013 roku wystąpił podczas Beijing Music Festival w Pekinie pod batutą Krzysztofa Pendereckiego. W repertuarze posiada wiele głównych partii w takich operach, jak: *Poławiacze pereł* i *Carmen* Bizeta, *Gwałt na Lukrecji* Brittena, *Łucja z Lammermoor* i *Don Pasquale* Donizettiego, *La liberta chiama la liberta* Knapika, *Pułapka* Krauzego, *The Mother of Black-Winged Dreams* Kulenty, *Pajace* Leoncavalla, *Borys Godunow* Musorgskiego, *Halka*, *Verbum nobile* i *Straszny dwór* Moniuszki, *Così fan tutte*, *Don Giovanni* i *Wesele Figara* Mozarta, *Opowieści Hoffmanna*

Offenbacha, *Chopin* Orefice’a, *Raj utracony* Pendereckiego, *Miłość do trzech pomarańczy* Prokofiewa, *Madame Butterfly*, *Cyganeria* i *Tosca* Pucciniego, *Podróż do Reims* i *Turek we Włoszech* Rossiniego, *Samson i Dalila* Saint-Saënsa, *Baron cygański* J. Straussa, *Kawaler srebrnej róży* R. Straussa, *Król Roger* i *Hagith* Szymanowskiego, *Dama pikowa* i *Eugeniusz Oniegin* Czajkowskiego, *Tannhäuser* Wagnera, *Pasażerka* Wajnberga, *Joanna d’Arc*, *Dzień panowania*, *Traviata* i *Moc przeznaczenia* Verdiego oraz *Goplana* Żeleńskiego. Wykonuje również lirykę wokalną Schuberta i Brahmsa oraz niemiecką i angielską muzykę baroku, którą utrwalił na nagraniach radiowych i telewizyjnych. W 2014 roku otrzymał Teatralną Nagrodę Muzyczną im. Jana Kiepury w kategorii najlepszy śpiewak, a w 2015 nominację do nagrody Radia Wrocław Kultura za wykonanie roli Eugeniusza Oniegina.

Chór Teatru Wielkiego – Opery Narodowej

Zespół chórалny istniał przy Teatrze Wielkim niemal od początku jego istnienia, uczestnicząc w przedstawieniach operowych, a czasem również w inscenizacjach dramatycznych. Począwszy od XIX wieku recenzje prasowe z przedstawień w Teatrze Wielkim pełne były uznania dla jego osiągnięć. Otwarcie Teatru Wielkiego po odbudowie w 1965 roku stało się impulsem do dalszego rozwoju zespołu.

W spektaklach wystawianych na wielkiej scenie musiał występować potężny chór, którego udział stał się ozdobą inscenizacji operowych. Od tego czasu zespołem chórалnym Teatru Wielkiego kierowali m.in.: Józef Bok, Zofia Urbanyi-Świrska, Henryk Wojnarowski, Lech Gorywoda, Bogdan Gola i Jan Szyrocki. Chór Teatru Wielkiego w Warszawie przygotował ponad 80 słynnych dzieł operowych, zyskując trwałe uznanie krytyki i publiczności w kraju i za granicą. Zespół występuje w przedstawieniach operowych, bierze udział w koncertach symfonicznych, prowadzi również samodzielną działalność koncertową. Uczestniczył w wielu tournée zagranicznych Teatru Wielkiego – Opery Narodowej, podczas których występował na największych scenach muzycznych Europy, a także w Chinach i Japonii. Począwszy od sezonu 2016/2017 chórem kieruje Mirosław Janowski.

Orkiestra Teatru Wielkiego – Opery Narodowej

Początki warszawskiej orkiestry operowej wiążą się z działalnością Teatru Narodowego, prowadzonego przez Wojciecha Bogusławskiego. Zespołem operowym kierowali wówczas dwaj wybitni polscy kompozytorzy i dyrygenci: Józef Elsner i Karol Kurpiński. Kurpiński został również pierwszym dyrektorem otwartego w 1833 roku Teatru Wielkiego. Później orkiestrą kierowali między innymi: wybitny dyrygent włoski Jan Quattrini i twórca polskiej opery narodowej Stanisław Moniuszko, a od początku naszego stulecia tej miary dyrygenci, co Emil Młynarski, Artur Rodziński czy Zdzisław Górczyński. Po II wojnie światowej rozpoczął się żmudny proces kształtowania i stałego doskonalenia zespołu, który ostatecznie stał się najliczniejszą z polskich orkiestr operowych. Pozwala to jej podejmować różnorodne, ambitne zadania artystyczne. Zespołem kierowali i współpracowali z nim czołowi polscy dyrygenci, tacy jak: Witold Rowicki, Bohdan Wodiczko, Jan Krenz, Jerzy Semkow, Mieczysław Mierzejewski, Henryk Czyż, Antoni Wit, Jerzy Maksymiuk, Bogusław Madey, Antoni Wicherek, Robert Satanowski, Kazimierz Kord, Grzegorz Nowak, Andrzej Straszynski, Tadeusz Wojciechowski i Jacek Kaspszyk. Orkiestra występowała również wielokrotnie pod batutą znanych dyrygentów zagranicznych, takich jak: Nello Santi, Alberto Zedda, Heinz Fricke, Hans Swarowsky, Gerhard Geist, Dzansug Kachidze, George A. Albrecht, Werner Seitzer, Michael Zilm, Siegfried Köhler, Elio Boncompagni, José Maria Florencio, Tiziano Severini, Enrique Diemecke, Paul Connolly, Chikara Imamura, Marc Minkowski, Walerij Giergijew. Orkiestra odbyła szereg tournée zagranicznych ze spektaklami operowymi i baletowymi, jak również

z koncertami symfonicznymi, odwiedzając m.in.: Berlin, Bonn, Bregenz, Brukselę, Bukareszt, Lizbonę, Luksemburg, Madryt, Monte Carlo, Moskwę, Paryż, Sofię, Tel Awiw, a także kilkanaście miast w Japonii. Brała udział w festiwalach muzycznych m.in. w Xanten, Carcassonne, Salonikach i Mai Festwoche w Wiesbaden, gdzie w 1972 roku otrzymała Złote Pióro za wykonanie *Otella* Verdiego pod dyktando Jana Krenza. Orkiestra posiada na swym koncie szereg nagrań, między innymi *IX Symfonię* Beethovena, *II Symfonię* Brahmsa, *Halkę* i *Straszny dwór* Moniuszki, *Borysa Godunowa* Musorgskiego, fragmenty *Trubadura* Verdiego i *Fausta* Gounoda. Wielokrotnie występowała również z koncertami muzyki symfonicznej i oratoryjnej wykonując m.in. dzieła takich kompozytorów jak: Mozart, Rossini, Beethoven, Chopin, Brahms, Mahler.

Realizacja programu „100 na 100. Muzyczne dekady wolności”
Polskie Wydawnictwo Muzyczne w Krakowie
dr Daniel Cichy – dyrektor–redaktor naczelny

Rada programowa
Małgorzata Małaszko-Stasiewicz – przewodnicząca
dr Artur Szklenier – wiceprzewodniczący
Ewa Bogusz-Moore
dr hab. Szymon Bywalec
dr Daniel Cichy
dr hab. Marcin Gmys, prof. UAM
prof. dr hab. Alicja Jarzębska
Jerzy Kornowicz
dr Mieczysław Kominek
dr hab. Iwona Lindstedt
Joanna Wnuk-Nazarowa

Pracownicy i współpracownicy Polskiego Wydawnictwa
Muzycznego zaangażowani w realizację programu
„100 na 100. Muzyczne dekady wolności”

Maria Bielatowicz – starszy redaktor, koordynator projektu
Adam Suprynowicz – koordynator merytoryczny
Barbara Orzechowska-Berkowicz – główny specjalista
ds. produkcji nagrań
Agata Gołębiowska – zastępca dyrektora ds. ekonomicznych
i główny księgowy
Janina Warzecha – kierownik działu zarządzania prawami

Mateusz Barłóg – specjalista ds. zarządzania prawami
Karolina Ciesielska – specjalista ds. zamówień publicznych
Monika Dziurawiec – redaktor
Alina Gaworska – koordynator filmowych wizytówek
Mariusz Gradowski – gospodarz filmowych wizytówek
Radosław Kotapka – konsultant ds. promocji i PR
Katarzyna Marianowska – specjalista ds. obrotu prawami
Alicja Myśliwiec – specjalista ds. promocji
Anna Olak – główny specjalista ds. kontrolingu
Anna Pęcherzewska-Hadrych – koordynator komponentu
edukacyjnego
Adam Rorat – redaktor
Marek Sinior – specjalista ds. księgowości

oraz: Danuta Ambrożewicz, Angelika Barnowska-Nawara, Klaudia
Bilczewska, Bibianna Ciejka, Agnieszka Cieślak, Joanna Dąbek,
Grażyna Gajewska, Małgorzata Gańko, Tomasz Gilski, Violetta
Helbin-Kolasa, Marcin Hernas, Justyna Jachimczak, Paulina Krupa,
Teresa Kozak, Justyna Marciniak, Hanna Murłowska-Zajęc, Justyna
Neuer-Luboradzka, Jakub Nikiel, Justyna Pieszczyk-Zadańska,
Ilona Polak-Wróblewska, Magdalena Poźniak-Mietła, Sylwia Religa,
Elżbieta Ryzczniak, Małgorzata Sadowska, Bogdan Sowiński,
Maria Strączyk, Gabriela Szala, Anna Walczak, Urszula Wesołowska,
Katarzyna Wiesiołek, Agnieszka Winkowska, Janusz Wojdowski,
Emil Wojtacki, Maryla Zajęc, Dominika Zatoń, Agnieszka Zatyka-
-Szlachcic, Elżbieta Żegleń

Organizator koncertów w ramach programu
„100 na 100. Muzyczne dekady wolności”
Polskie Wydawnictwo Muzyczne w Krakowie
dr Daniel Cichy – dyrektor–redaktor naczelny

Opieka merytoryczna
dr Daniel Cichy

Program i koordynacja koncertów
Filip Berkowicz – Music Consulting

Wsparcie organizacyjne
Maciej Kopiński

Książka programowa

Opieka merytoryczna
dr Daniel Cichy

Koncepcja i koordynacja publikacji
Filip Berkowicz – Music Consulting

Projekt okładki i wnętrza publikacji
The Codeine

Redakcja
Maciej Kopiński, Daria Szwed

Skład i łamanie
Magdalena Pieczka

Korekta
Daria Szwed

Polskie Wydawnictwo Muzyczne
al. Krasieńskiego 11a, 31-111 Kraków
www.pwm.com.pl

Druk i oprawa: Petit Skład – Druk – Oprawa
Wojciech Guz i Wspólnicy Spółka Komandytowa,
ul. Tokarska 13, 20-210 Lublin

10 **Kraków**
Filharmonia im. Karola Szymanowskiego
• **Paderewski, Szymanowski**
Anna Mikołajczyk-Niewiedział, Ewa Marciniak, Leszek Skrla, Kevin Kenner
Chór i Orkiestra Filharmonii im. Karola Szymanowskie
Tadeusz Strugała

26 **Katowice**
NOSPR
• **Kilar, Górecki**
Iwona Hossa, Ewa Wolak, Rafał Bartmiński, Wojciech Gierlach
Chór Narodowego Forum Muzyki
Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia
Michał Klauza, Agnieszka Franków-Żelazny

42 **Białystok**
Opera i Filharmonia Podlaska – Europejski Centrum Sztuki
• **Szymanowski, Kilar**
Adam Zdunikowski
Chór i Orkiestra Opery i Filharmonii Podlaskiej
Mirosław Jacek Błaszczyk

54 **Olsztyn**
Warmińsko-Mazurska Filharmonia im. Feliksa Nowowiejskiego
• **Nowowiejski, Penderecki, Stachowski, Chyrzyński, Kilar**
Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej
Piotr Sutkowski

66 **Łódź**
Filharmonia Łódzka im. Artura Rubinsteina
• **Bacewicz, Palester, Tansman**
Iwona Socha, Julia Kociuban
Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Łódzkiej
Paweł Przytocki

78 **Rzeszów**
Filharmonia Podkarpacka im. Artura Malawskiego
• **Górecki, Panufnik, Malawski, Kilar**
Chór Wydziału Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego
Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Podkarpackiej
Dawid Runtz

90 **Szczecin**
Filharmonia im. Mieczysława Karłowicza
• **Górecki**
Elżbieta Szmytka
Orkiestra Symfoniczna Filharmonii w Szczecinie
Jerzy Maksymiuk

102 **Poznań**
Filharmonia Poznański im. Tadeusza Szeligowskiego
• **Tansman, Szeligowski, Panufnik**
Orkiestra Filharmonii Poznańskiej
Łukasz Borowicz

112 **Wrocław**
Narodowe Forum Muzyki im. Witolda Lutosławskiego
• **Lutosławski**
NFM Filharmonia Wrocławska
Giancarlo Guerrero

122 **Warszawa**
Teatr Wielki – Opera Narodowa
• **Górecki, Paderewski, Penderecki**
Iwona Hossa, Karolina Sikora, Arnold Rutkowski, Mariusz Godlewski,
Tomasz Konieczny, Garrick Ohlsson
Chór i Orkiestra Teatru Wielkiego – Opery Narodowej
Jacek Kasprzyk

138 **Gdańsk**
Europejskie Centrum Solidarności
• **Kotoński, Penderecki, Dobrowolski, Schaeffer, Rudnik, Mazurek, Michniewski, Sikorski, Knittel, Szymański, Sikora**
Michał Jacaszek, Stefan Wesołowski

Chicago
St. Hyacinth Basilica
• **Kilar**
Natalia Rubiś, Katarzyna Sądziej, Jesse Donner, Kurt Link, Andrzej Białko
Paderewski Symphony Chorus
Chicago Philharmonic
Marek Moś

Kopenhaga
The Royal Danish Library
• **Moszymańska-Nazar, Zubel, Lutosławski, Augustyn, Bacewicz, Górecki**
Isabella Hübener, Tanja Zapolski
Theatre of Voices
Smith Quartet
Paul Hillier

Frankfurt nad Menem
Dr. Hoch’s Conservatory
• **Meyer, Przybylski, Lutosławski, Szmytka, Mykietyn**
Ensemble Modern
Michael Wendeborg

Londyn
Royal Festival Hall
• **Górecki**
Elizabeth Atherton
London Sinfonietta
David Atherton

Lwów
Lwowska Filharmonia Obwodowa
• **Lutosławski, Szymański, Stańczyk, Mykietyn, Kornowicz**
Ensemble Nostri Temporis
Roman Rewakowicz

Melbourne
Meat Market
• **Serocki, Karski, Stańczyk, Jaskoń, Kwieciński, Szmytka**
ELISION

Mediolan
Auditorium Lattuada
• **Penderecki, Górecki, Zubel**
Agata Zubel
Sentieri selvaggi
Carlo Boccadoro

Nowy Jork
Roulette Intermedium
• **Mykietyn, Wielecki, Zielińska, Nowak, Zubel**
Jacob Greenberg
ICE International Contemporary Ensemble
Steven Schick

Paryż
Le Carreau du Temple
• **Górecki, Haubenstock-Ramati, Kwieciński, Szymanowski, Kornowicz, Zubel**
Hélène Walter
Ensemble intercontemporain
Mehdi Lougraïda

Tokio
Sumida Hokusai Museum
• **Szymanowski, Bacewicz, Lutosławski, Mykietyn, Górecki, Bujarski, Penderecki**
Silesian String Quartet

Wiedeń
Semperdepot
• **Malawski, Haubenstock-Ramati**
Klangforum Wien

Organizatorzy

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

Partnerzy instytucjonalni w Polsce

Współorganizatorzy Gali w Warszawie

Partner główny Gali

Partnerzy strategiczni

Partner

Partnerzy instytucjonalni na świecie		
Polskie Wydawnictwo Muzyczne składa serdeczne podziękowania wszystkim Ambasadom Rzeczypospolitej Polskiej, Instytutom Polskim oraz Konsułatom Generalnym Rzeczypospolitej Polskiej w 10 krajach świata, w których odbywają się koncerty "100 na 100. Muzyczne dekady wolności". Dziękujemy Ambasadorom, Konsułom, Dyrektorom Instytutów Polskich oraz Pracownikom tych placówek za zaangażowanie i pomoc przy realizacji koncertów i wydarzeń im towarzyszących.		
Partnerzy medialni		
  		

100 Sto na Sto
Muzyczne dekady
wolności

Patronat Narodowy
Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy
w Stulecie Odzyskania Niepodległości

Sfinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
w ramach Programu Wieloletniego „Niepodległa” na lata 2017–2021

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego